

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT SPORTA

PATRIK TEŽAK

PRAVNI OKVIR TRANSFERA SPORTAŠA

ZAVRŠNI RAD

ČAKOVEC, 2018.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI STUDIJ MENADŽMENT SPORTA

PATRIK TEŽAK

PRAVNI OKVIR TRANSFERA SPORTAŠA
LEGAL FRAME OF SPORTS TRANSFERS

ZAVRŠNI RAD

Mentor:
Magdalena Zeko, mag.iur.,pred.

ČAKOVEC, 2018.

Zahvala

U izboru područja i metodologije za izradu i preciziranju naziva završnog rada te pomoći tijekom obrade, posebnu zahvalnost želim izraziti mentorici Magdalen Zeko, mag. iur.

Na kraju želim izraziti zahvalnost svojoj obitelji na potpori i razumijevanju koju mi je pružala pri izradi završnog rada.

SAŽETAK

U završnom radu će se prikazati glavnina pravnog okvira transfera sportaša, pojasnit će se pojam transfera, transferne naknade, pojam privremenog transfera, registracije i prijelaznog razdoblja. Rad prikazuje cjeloviti postupak transfera sportaša. Nogomet je najpopularniji sport u većini država svijeta prema podacima Svjetske krovne nogometne organizacije, a svake je godine obilježen značajan broj novih klubova i igrača. Glavna organizacija koja omogućuje i regulira transfere sportaša na svjetskoj razini je spomenuta Svjetska krovna nogometna organizacija, a na nacionalnoj razini transfere sportaša provode odgovarajući nacionalni savezi koji svoja pravila moraju uskladiti sa Svjetskom krovnom nogometnom organizacijom i ostalim vodećim organizacijama. Iako su transferi vrlo važan dio svakog sporta zbog promjene klupske pripadnosti sportaša te iako se razlikuju od sporta do sporta, kako u sustavu transfera tako i u visini transfernih iznosa, nogometni transferi su najskuplji i najinteresantniji transferi. Postupak transfera kakav danas poznajemo proizašao je upravo iz nogometa te će se stoga u radu staviti naglasak na transfere u nogometu.

Na početku rada će biti prikazana transferna naknada kao bitan dio čitavog postupka transfera. Prikazat će se velike razlike u transferima nogometaša, rukometaša i košarkaša. Staviti će se naglasak i na prijelazno razdoblje: vrijeme u kojem igrač može promijeniti klub, odnosno klupsku pripadnost i na prijelazni rok koji ima različito trajanje ovisno od države do države. U Republici Hrvatskoj razlikujemo ljetno i zimsko prijelazno razdoblje; ljetno prijelazno razdoblje odvija se u vremenu od 15. lipnja do 1. rujna, a zimsko prijelazno razdoblje odvija se od 18. siječnja do 15. veljače. U nastavku rada bit će prikazan složen postupak registracije igrača koji počinje raskidom ili istekom ugovora kod bivšeg kluba, a završava valjanom registracijom, odnosno potpisom ugovora s novim klubom. Prikazat će se i bitna uloga u transferima sportaša koju imaju menadžeri sportaša. Oni su posrednici između sportaša i kluba, pronalaze novi angažman za sportaša odnosno klub te dogovaraju bitne stavke ugovora između kluba i sportaša. Kao završni dio rada, bit će prikazani značajni transferni postupci, poput slučaja Bosman, ali i problematični transferi u današnjem sustavu sporta.

Ključne riječi: transfer, nogomet, transferna naknada, prijelazno razdoblje, registracija sportaša, menadžer u sportu

Sadržaj

Sažetak

1. UVOD	6
2. OPĆENITO O TRANSFERIMA SPORTAŠA	7
3. PRIJELAZNO RAZDOBLJE TRANSFERA SPORTAŠA	9
3.1. Privremeni transfer sportaša.....	9
3.2. Transferna naknada	10
3.3. Postupak registracije sportaša	11
4. PRAVNI ODNOS IZMEĐU IGRAČA I KLUBA.....	12
4.1. Pravni odnos između igrača i kluba u hrvatskom pravu	13
4.2. Pravni odnos između igrača i kluba u engleskom pravu.....	15
4.3. Pravni odnos između igrača i kluba u njemačkom pravu	15
4.3.1. Hrvatski nogometni savez - posredni sudionik u transferu.....	16
4.3.2. Bivši i novi klub i igrač - neposredni sudionici u transferu	16
5. DOMAĆI I MEĐUNARODNI TRANSFERI SPORTAŠA	16
6. RAZLIKE U VISINI TRANSFERA U NOGOMETU I RUKOMETU	17
7. FIFA-in PRAVILNIK O STATUSU I TRANSFERIMA SPORTAŠA.....	20
7.1. Status sportaša.....	21
7.2. Registracija sportaša.....	21
7.3. Registracijsko razdoblje	21
7.4. Igračka putovnica	22
7.5. Neregistrirani sportaši	22
7.6. Dospjele obaveze klubova.....	22
7.7. Zaštita maloljetnih sportaša	22
7.8. Solidaran doprinos klubovima	23
8. UGOVORI PROFESIONALNIH SPORTAŠA	23

8.1. Ugovor o profesionalnom igranju sportaša	23
8.2. Ugovor o radu profesionalnih sportaša	26
9. PROBLEMATIKA PRAVNOG POSTUPKA JEAN-MARCA BOSMANA	29
10. NAJVAŽNIJI MENADŽERI U NOGOMETU	32
10.1. Najmoćniji menadžeri nogometaša na svjetskoj razini	32
10.2. Najuspješniji hrvatski menadžer nogometaša	34
11. NAJSKUPLJI TRANSFERI U NOGOMETU, RUKOMETU I KOŠARCI	35
11.1. Rekordni iznos transferne naknade u nogometu	35
11.2. Rekordni iznos transferne naknade u rukometu.....	36
11.3. Rekordni iznos ugovora u košarci	37
12. PROBLEMATIKA TRANSFERA LUKE MODRIĆA	38
13. ZAKLJUČAK.....	39
14. LITERATURA	41
POPIS SLIKA.....	44

1. UVOD

Tema ovog završnog rada je pravni okvir transfera sportaša. Cilj rada je pobliže objasniti cjelovit postupak transfera sportaša i njegovo djelovanje na sam sustav sporta. Pojam transfer počeo se spominjati još u 19. stoljeću u Engleskoj kada je zabilježen prvi transfer u nogometnoj povijesti, onaj Willyja Growsa koji je otišao iz Football club (u daljnjem tekstu: FC) West Bromwich u FC Aston Villu čija je transferna naknada iznosila 100 engleskih funta. Od tog trenutka do danas prošlo je 150 godina, a transferne naknade počele su višestruko rasti 1970. godine kada je FC Ajax platio 920 tisuća funta za Johana Cruyffa. Diego Armando Maradona dobio je status najskupljeg igrača na svijetu kada je 1982. godine realizirao transfer iz FC Boce Juniorsa u FC Barcelonu za tri milijuna, a samo dvije godine kasnije FC Napoli je FC Barceloni platio pet milijuna funti za istog igrača. Velik utjecaj na sam sustav transfera predstavlja pravna borba belgijskog nogometaša Jean-Marca Bosmana, prema čijoj presudi je reguliran današnji sustav transfera sportaša.

Prema podacima sa stranice Transfermarkt najskuplje transfere je realizirao FC Real Madrid iz Španjolske, koji je čak četiri puta obarao rekorde najskupljih transfera, a to su redom: Luis Figo (iz FC Barcelona u FC Real Madrid) 37 milijuna funti, Zinedine Zidane (iz FC Juventus u FC Real Madrid) 53 milijuna funti, Ricardo Kaka (iz FC Milan u FC Real Madrid) 56 milijuna funti i Cristiano Ronaldo (iz FC Manchester United u FC Real Madrid) 80 milijuna funti. Tako su se u posljednjih 150 godina transferi nogometaša kretali od 100 funti pa sve do 200 milijuna funta. Kada usporedimo današnje transfere s onima iz prošlosti, vidljiva je velika razlika u visini transfernih naknada i u broju transfera koji se višestruko povećao. Danas titulu najskupljeg transfera u nogometu ima brazilski reprezentativac Neymar da Silva Santos koji je realizirao transfer iz FC Barcelone u FC Paris Saint-Germain za visokih 200 milijuna funti, a slijede ga Kylan Mbappe (iz FC Monaco u FC Paris Saint-Germain) za 155 milijuna funti, Ousmane Dembele (iz FC Borussia Dortmund u FC Barcelona) za 130 milijuna funti, Paul Pogba (iz FC Juventus u FC Manchester United) za 85 milijuna funti i Gareth Bale (iz FC Tottenham u FC Real Madrid) za 80 milijuna funti koji zatvara top 5 najskupljih transfera u povijesti nogometa. Pojam transfer sportaša predstavlja postupak prijelaza igrača iz bivšeg u novi klub. Iz navedenih primjera je

vidljivo da jedan od najvažnijih dijelova transfera predstavlja upravo transferna naknada. Transferna naknada je zapravo iznos koji novi klub plaća starom klubu za razvoj i ulaganje u igrača.

Važnu ulogu u transferima sportaša dakako imaju i određene institucije. Svjetska krovna nogometna organizacija (u daljnjem tekstu: FIFA), Europska nogometna organizacija (u daljnjem tekstu: UEFA) i nacionalni nogometni savezi koji određuju pravila koja moraju biti usklađena kako bi transfer sportaša bio uspješno realiziran. U Republici Hrvatskoj glavna organizacija za provedbu svih nogometnih aktivnosti, pa i transfera nogometaša, Hrvatski je nogometni savez (u daljnjem tekstu: HNS). HNS mora svoja pravila uskladiti sa pravilima FIFA-e i provoditi postupak transfera sportaša prema FIFA-inom Pravilniku o statusu i transferu sportaša.

U radu će se postupak transfera sportaša prikazati kroz transfere poglavito u nogometu, ne samo stoga jer je sam postupak transfera i nastao iz nogometa, promijenio se zbog presude u nogometnom transferu (Bosman), već iz razloga jer su transferi u ostalim sportovima izgrađeni i regulirani prema transferima u nogometu.

2. OPĆENITO O TRANSFERIMA SPORTAŠA

Transferi su vrlo važna stavka u svakom sportu iz razloga promjene kluba sportaša. Osim naprijed spomenutih razloga, transferi su najzastupljeniji u nogometu radi njegove popularnosti. Bez transfera svaki sport bi bio monoton jer bi cijelo vrijeme igrali isti igrači u klubovima. Za uspješnu realizaciju transfera, svaki postupak u transferu sportaša mora biti pravno uređen i proveden. Transfer sportaša na domaćoj razini provodi nacionalni nogometni savez u kojem se klub nalazi, a za transfer na međunarodnoj razini, transfer provodi i regulira FIFA i nacionalni nogometni savez u kojem se klub nalazi.

Pojava transfera i traženje odgovora na pitanja koja se u vezi sa tim postavljaju veže se za Englesku i 1888. godinu. Već tada je za realizaciju transfera propisano da budu ispunjene određene pretpostavke: da se transfer vrši između profesionalnih klubova koji su sudionici organiziranog natjecanja, da se igraču može odrediti plaća u okvirima maksimuma koji je prethodno određen, da igrač dobije suglasnost lige i njegova kluba za prelazak u novi klub (Mićović, 2015).

Prema FIFA-inom Pravilniku o statusu i transferima igrača¹ koji je stupio na snagu 1. siječnja 2018. transfer je složen postupak promjene klupske pripadnosti, odnosno prelazak sportaša iz jednog u drugi klub. Razlikujemo dvije vrste transfera, a to su nacionalni transfer odnosno postupak transfera unutar istog nacionalnog nogometnog saveza koji se uređuje pravilima tog saveza i međunarodni transfer odnosno postupak transfera igrača koji prelazi u klub koji pripada drugom nacionalnom savezu koji mora biti uređen FIFA-inim pravilima o statusu i transferima igrača. Također, transfer igrača koji prelazi iz kluba u klub koji se nalazi u istoj državi mora biti uređen pravilima nacionalnog saveza kojemu taj klub pripada. Kada se radi o međunarodnom transferu, preduvjet je da su pravila svjetske organizacije FIFA-e i nacionalnog saveza usklađena.

U trenutku transfera prekida se zasnivani pravni odnos s bivšim klubom, a nastaje novi pravni odnos sadašnjeg kluba i igrača. Posredni akter u postupku transfera igrača su nacionalni savez koji omogućuje potvrdu kako bi se igrač mogao registrirati te nastupati za novi klub, a neposredni akteri su bivši i novi klub te sam igrač. Potpisom ugovora s novim klubom igrač može nastupati u službenim utakmicama i izvršavati svoje ugovorne obveze (Crnić i sur., 2009).

Niz postupaka koje se poduzimaju prilikom transfera igrača iz bivšeg u novi klub naziva se sustav transfera. Na primjer ako je igraču istekao ugovorni odnos s bivšim klubom, igrač je u mogućnosti realizirati transfer bez kontakta između klubova. Dakle, igrač slobodno odabire novi klub za koji će nastupati, a novi klub nije obavezan ulaziti u pravni odnos s bivšim klubom. FIFA je uspostavila *online* sustav za transfere igrača za razmjenu podataka koji omogućuje jednostavniju i efikasniju realizaciju transfera. U funkciji je od 2008. godine i danas se njime služi 208 članica FIFA-e i preko 4.500 klubova. Za pravovaljan proveden transfer, klubovi moraju omogućiti pristup informacijama o sudionicima transfera (klubovi, igrač), vrsti transfera te o načinu plaćanja s ciljem unapređenja jedinstvenog sustava za praćenje transfera.

Pravni okvir sustava transfera donose krovna sportska tijela radi osiguravanja pravednih uvjeta sportskih natjecanja prema načelima da svaki sudionik treba imati jednaku

¹ Pravilnik je dostupan na mrežnim stranicama Hrvatskog nogometnog saveza, <http://hns-cff.hr/files/documents/9562/2015%20FIFA%20Pravilnik%20o%20statusu%20i%20transferima%20igra%C4%8Da.pdf>.

mogućnost pobjeđivanja i da ni na koji način nije diskriminiran. Nacionalna zakonodavstva uređuju pitanja ustroja i poslovanja sportskih klubova, radnih odnosa i oporezivanja. Pravila kojima se uvodi veća transparentnost transakcija vezanih uz transfere, doprinijet će i učinkovitijoj borbi protiv zlouporaba i boljem upravljanju u nogometu (Kuliš i Franić, 2013).

3. PRIJELAZNO RAZDOBLJE TRANSFERA SPORTAŠA

Prijelazno razdoblje vrlo je važna stavka u sustavu transfera iz razloga što jedino unutar prijelaznih razdoblja igrači mogu promijeniti klub. Kao vremenski okvir, prijelazno razdoblje se naziva i registracijsko razdoblje ili transferni rok. Prijelazno razdoblje je nezaobilazni dio nacionalnog i međunarodnog transfernog sustava. Propisivanjem transfernog roka za transfer igrača štiti se sezonska stabilnost momčadi i potiče sportska ravnoteža. Bez postojanja određenog prijelaznog razdoblja, kada bi igrači mogli mijenjati klub kada god pože, poremetila bi se uravnoteženost sportskog natjecanja. Prijelazni rok ima različito trajanje ovisno od države do države (Crnić i sur., 2009).

Razlikujemo ljetno prijelazno razdoblje koje se odvija u vremenu od 15. lipnja do 1. rujna i zimsko prijelazno razdoblje koje se odvija od 18. siječnja do 15. veljače u Hrvatskoj. Na primjer u odlučujućim fazama prvenstva kao što je borba za naslov prvaka ili ostanak u ligi pojedini klubovi bi mogli u svoje redove dovesti sportaše iz konkurentne ekipe što bi uveliko dovelo do nepravde i zbrke u samom prvenstvu odnosno natjecanju.

3.1. Privremeni transfer sportaša

Privremeni transfer bitan je za igrače koji nisu zadovoljni s minutažom u trenutnom klubu. Realizacijom privremenog transfera, omogućeno je igraču da napreduje i kontinuirano igra. Privremeni transfer je prema tome vremenski ograničena promjena klupske pripadnosti, poseban oblik transfera odnosno postupak promjene kluba na unaprijed određeni vremenski rok. Najznačajnija stavka privremenog transfera je sklapanje ugovora između igrača i oba kluba (kluba iz kojeg igrač privremeno odlazi i kluba u koji igrač privremeno dolazi). Navedenim ugovorom uspostavlja se trostrani pravni odnos između igrača i oba kluba. Važni elementi tog ugovora su naknada za

privremeni transfer koji novi klub isplaćuje trenutnom matičnom klubu igrača. Naknada za privremeni transfer je mnogo manja od transferne naknade.

Ugovor sadrži i opciju o transferu kojom se novom klubu pruža mogućnost da po isteku roka privremenog transfera isplati ostatak transferne naknade i zadrži u klubu igrača na rok koji se dogovori (Crnić i sur., 2009).

Privremeni transfer igrača također obuhvaća i registracijski sustav. Ako se radi o međunarodnom privremenom transferu, igrač se treba ispisati iz nacionalnog saveza kojem pripada trenutačni klub i privremeno se registrirati za novi klub. U slučaju privremenog transfera dolazi do ustupanja igrača na vremenski rok koji ne može biti duži od jedne natjecateljske godine, pri čemu klub koji dobiva igrača na posudbu nema pravo na njegov sljedeći transfer, s time da se na posudbu primenjuju ista pravila kao i za transfer. Na primjer ako sportaš nije zadovoljan s minutažom odnosno nastupima koje mu pruža trenutni klub i osjeća se kao višak u klubu, najbolje rješenje je posudba ili transfer u klub koji može zadovoljiti potrebe igrača. Ovo se posebno odnosi na mlade igrače koji su željni igranja i dokazivanja. Za sportski razvoj mladih igrača važan je kontinuitet nastupanja na utakmicama. Bolje je i za klub i za igrača da se privremeno preseli u klub gdje će više igrati i gdje će napredovati i kao osoba i kao sportaš. Ukoliko dođe do transfera, klub može u transferni ugovor staviti opciju prvokupa. Uz to se trenutnom klubu smanjuju troškovi jer određeno vrijeme ne treba plaćati igrača, a dobio bi i određeni iznos, odnosno naknadu za privremeni transfer.

3.2. Transferna naknada

Važna stavka u transferu sportaša je transferna naknada. Transferna naknada je ovlaštenje bivšeg kluba da pri transferu igrača zahtijeva od novog kluba plaćanje određenog novčanog iznosa, odnosno plaćanje bivšem klubu za ulaganje i treniranje igrača. Povodom transfera klubu koji igrač napušta, plaća se naknada čiji iznos klubovi slobodno određuju. U pravilu, umjesto termina naknada koristi se termin transferna odšteta što bi odgovaralo postupku da se u slučaju transfera klubu nadoknađuje šteta koju on trpi zbog prijevremenog raskida ugovora s igračem. To bi značilo da je igrač, koji raskida ugovor s klubom, dužan platiti štetu. U stvarnosti ugovor se raskida sporazumno, pa se ne može govoriti o obavezi da se plati određen iznos, a osim toga taj

iznos ne plaća igrač, već novi klub igrača. U začetima profesionalnog nogometa sloboda kretanja igrača bila je izrazito niska. Razlog tome bili su nogometni klubovi koji su i nakon isteka ugovornog odnosa mogli utjecati na daljnju karijeru sportaša (Crnić i sur., 2009).

Danas se taj odnos bitno promijenio, klubovi više nemaju veliku snagu odlučivanja o karijeri sportaša, a igrači mogu pronaći novu destinaciju u karijeri i prije isteka ugovornog odnosa, ali samo za vrijeme trajanja prijelaznog razdoblja. Naknada za treniranje igrača plaća se kada se igrač po prvi put registrira kao profesionalac ili profesionalac realizira transfer između klubova različitih nogometnih saveza, a prije kraja natjecateljske godine u kojoj igrač navršava dvadeset i treću godinu života. Ukoliko posljednji klub igraču ne ponudi ugovor, naknada za treniranje se ne plaća, osim ukoliko posljednji klub igrača može opravdati svoje pravo na određenu naknadu. Načina plaćanja transferne naknade može se na različite načine urediti ugovorom. Uobičajeno je da se plaćanje transferne naknade vrši u novcu i to u gotovini ili na rate.

3.3. Postupak registracije sportaša

Postupak registracije sportaša, vrlo je složen i dug postupak. Postupak registracije sportaša razlikuje se ovisno o vrsti transfera. Svaki igrač s navršenih šest godina života može se registrirati za klub. Igrači koji nemaju ugovor s klubom odnosno amateri, mogu biti registrirani samo za vrijeme trajanja jednog ili drugog prijelaznog razdoblja, a igrači koji se registriraju prvi put u određenoj sportskoj organizaciji, mogu to učiniti tijekom cijele natjecateljske godine.

Profesionalni igrači mogu se registrirati tijekom zimskog ili ljetnog prijelaznog razdoblja. Registraciju provodi nadležni organ HNS-a na čijem se području nalazi sjedište kluba za koji se igrač registrira, koji također mora registraciju objaviti na službenom dokumentu saveza. Odluka o registraciji igrača donosi se u roku od osam dana od trenutka primitka potrebnih dokumenata za registraciju igrača.

Sve registracije provode se putem elektronskog sustava COMET². Kako bi registracija igrača bila uspješna, potrebno je odgovornom tijelu HNS-a odnosno Županijskom nogometnom savezu dostaviti sljedeće dokumente: zahtjev kluba s popisom dokumenta za registraciju, dva primjerka prijave za registraciju uz potpis opunomoćenog člana kluba pred kojim je igrač potpisao prijavu uz ovjereni pečat kluba i potpis igrača, istupnicu od trenutnog kluba igrača, brisovnicu ukoliko igrač mijenja područje saveza, iskaznicu, dokaz o prestanku ugovornog odnosa ako ga je igrač imao s bivšim klubom, pisanu suglasnost HNS-a, dva primjerka registracijske putovnice igrača i potvrdu o uplaćenom iznosu određenog za registraciju igrača. Igrač dobiva pravo nastupa na svim službenim utakmicama za novi klub danom objave uspješne registracije u službenom glasilu saveza.

Naprijed navedeni postupak registracije igrača u nogometu uređen je Pravilnikom o statusu igrača i registracijama koji je donio Izvršni odbor HNS-a u veljači 2015. godine. Pravilnik je bio mijenjan tri puta (dva puta 2015. i posljednja promjena 2016.). Sukladno članku 1. Pravilnika njime se uređuje postupak registracije klubova i igrača, postupak promjene kluba, status igrača, uvjeti zaključenja ugovora između klubova i igrača, stjecanje prava nastupa, opći uvjeti za naknade za treniranje i razvoj igrača, kao i drugi elementi važni za status igrača i registraciju klubova i igrača.

4. PRAVNI ODNOS IZMEĐU IGRAČA I KLUBA

Pravni odnos između igrača i kluba zasniva se na temelju potpisanog ugovora na temelju kojeg igrač i klub moraju ispuniti svoje obveze i prava koja su označena kao bitne stavke ugovora. Igrač koji planira nastupiti u službenoj utakmici za određeni klub, mora u skladu sa sportskim pravom ispuniti dvije važne pravne pretpostavke. Mora sklopiti ugovor s klubom za koji će nastupati i biti valjano registriran kod nacionalnog nogometnog saveza kojemu taj klub pripada. Klubovi su udruženi u regionalne nogometne saveze odnosno nacionalne nogometne saveze. Nacionalni nogometni savezi

² COMET je ekspertni sustav za upravljanje natjecanjima, što uključuje registraciju igrača, trenera i službenih osoba kao i vođenje natjecanja (<http://hns-cff.hr/>).

se udružuju na kontinentalnoj UEFA³, odnosno svjetskoj razini FIFA⁴. Kao članovi nacionalnog saveza klubovi se moraju pridržavati pravila tog saveza, inače će biti sankcionirani, a igrači se na to obvezuju prilikom sklapanja ugovora s klubom (Crnić i sur., 2009).

Nakon prikupljenih informacija o transferu počinje faza pregovora u kojoj klubovi nastoje dogovoriti visinu transferne naknade, način i vrijeme plaćanja transfera, postotak od transferne naknade koji će pripasti trenutnom klubu ukoliko dođe do transfera u neki treći klub. Između trenutnog kluba i igrača pregovara se o prijevremenom raskidu ugovora, a između kluba koji kupuje igrača i igrača o bitnim stavkama budućeg pravnog odnosa. Pregovori koji prethode potpisu ugovora ne obvezuju i svaka ih strana može prekinuti u bilo kojem trenutku. Nakon završetka pregovora potpisuje se ugovor ako su se ugovorene strane usuglasile o bitnim stavkama ugovora.

4.1. Pravni odnos između igrača i kluba u hrvatskom pravu

U Hrvatskoj se pravni odnos igrača i kluba ne zasniva na članskoj, već na ugovornoj osnovi. Dakle, igrač sklapa s klubom Ugovor o profesionalnom igranju kojim se među njima zasniva pravni odnos. Potpisom tog ugovora igrač ne postaje član kluba u smislu prava društava. To je formularni ugovor čiji obrazac sastavljaju nadležna tijela HNS-a u skladu s pravilima autonomnog sportskog prava. Izvršni odbor HNS-a utvrđuje minimum uvjeta koji ugovor mora sadržavati i objavljuje obvezne obrasce profesionalnih ugovora sportaša (Crnić i sur., 2009).

Svi nogometni klubovi se moraju pridržavati pravila HNS-a, a igrač stječe pravo na registraciju unutar HNS-a kad potpiše ugovor. Registracija je uvjet nastupanja na službenim utakmicama. Ugovorne strane nisu slobodne izabrati ni oblik ni sadržaj ugovora. To predstavlja problem jer je narušena sloboda uređivanja obveznih odnosa koje predstavlja jedno od temeljnih načela obveznog prava. Ugovor se sklapa putem

³ UEFA je rukovodeća organizacija nogometa u Europi. Ona predstavlja državne nogometne saveze Europe, održava europska takmičenja klubova i državnih reprezentacija, kontrolira novčane nagrade, pravila i medijska prava tih takmičenja (<https://www.uefa.com/>).

⁴ FIFA je najviša svjetska nogometna organizacija, koja je odgovorna za organizaciju međunarodnih nogometnih natjecanja (<https://www.fifa.com/>).

obrazaca. Obrazac ugovora o profesionalnom igranju sastoji se od 12 odredaba od kojih je većina unaprijed zadana. Klub i igrač mogu slobodno pregovarati samo o nekim pitanjima (pitanja trajanja ugovornog roka, dodatnih obveza kluba, mjesečnih novčanih naknada, stimulacija i uvjeta raskida ugovora). Ugovorne strane ne mogu odstupati od odredbi koje su navedene u obrascu ugovora. Ako klub angažira igrača koji je strani državljanin, s njime mora sklopiti ugovor o radu. Dakle, profesionalni nogometaši koji nisu državljani Republike Hrvatske, a nastupaju za neki hrvatski klub smatraju se radnicima sukladno Zakonu o radu. S igračem koji je domaći državljanin, klub mora sklopiti ugovor o profesionalnom igranju.

Profesionalno igranje nogometa predstavlja samostalnu djelatnost koja je utvrđena pravilima HNS-a. Navedena djelatnost obuhvaća igračeve aktivnosti utemeljene ugovorom. Predmet ugovora su sportske aktivnosti igrača, odnosno obveze koje igrač ima prema klubu. Predmet ugovora izvršava se sudjelovanjem na natjecanjima kluba, treninzima i svim ostalim aktivnostima vezanim za klub. Za usluge koje pruža, igrač je dužan svaki mjesec ispostaviti račun klubu. Također mora voditi poslovne knjige kao i ostale osobe koje provode određene djelatnosti. Dakle, pravni položaj profesionalnih igrača koji nastupaju u Engleskoj i Njemačkoj bitno se razlikuje od nogometaša koji nastupaju u Hrvatskoj (Crnić i sur., 2009).

Samo strani državljani koji nastupaju za hrvatske klubove uživaju jednak pravni položaj kao i nogometaši u Engleskoj i Njemačkoj. Oni se broje kao radnici čiji je poslodavac klub i mogu računati na odredbe radničkog zakonodavstva. Dok je istovremeno hrvatskim državljanima koji se bave profesionalnim igranjem nogometa to pravo oduzeto. Pravni odnos između igrača i kluba definiran je na način da je klub poslodavac, a igrač radnik, što znači da obje strane moraju ispuniti svoje obveze koje stoje u ugovoru. Karijera sportaša odnosno trajanje radnog odnosa ovisi o određenim čimbenicima, što pridonosi specifičnosti radnog odnosa sportaša. Radnik je osoba koja obavlja posao u radnom odnosu i za to dobiva novac odnosno dobiva više novaca nego što su njegovi stvarni troškovi za rad. Kada govorimo o profesionalnim sportašima i statusu radnika, razumljivo je da oni primaju naknadu u obliku plaće kojoj se pridodaju još razne stimulacije i bonusi, a sve u skladu s ugovorom koji sportaš ima s klubom.

4.2. Pravni odnos između igrača i kluba u engleskom pravu

U Engleskoj profesionalni igrači sklapaju s klubom ugovor o radu na temelju kojeg igrač kao i ostali radnici koristi zaštitu radničkog zakonodavstva. Engleski nogometni savez određuje sadržaj ugovornog obrasca prema kojem na većinu ugovornih odredbi igrač ne može utjecati. Igrač se obvezuje sudjelovati u utakmicama, pridržavati se klupskih pravila i pravila saveza. Mora se suzdržati od sudjelovanja u drugim aktivnostima koja ugrožavaju njegovu sportsku pripremljenost i mora biti najmanje 4 sata tjedno na raspolaganju za predstavljanje kluba u javnosti.

Obveze kluba odnose se na osiguravanje uvjeta rada, tjednu ili mjesečnu isplatu ugovorene plaće i ugovorenih stimulacija. Posebnost engleskih obrasca jest u podvrgavanju. Obveza igrača da poštuje pravila kluba isto kao i pravila saveza rezultira time da pravila saveza, ako dođe do nesuglasja s pravilima kluba, imaju jaču pravnu snagu (Crnić i sur., 2009).

4.3. Pravni odnos između igrača i kluba u njemačkom pravu

U Njemačkom pravu profesionalno igranje nogometa karakterizira se kao rad koji radnik obavlja za poslodavca uz plaću. Što se nogometa u Njemačkoj tiče, igrač s klubom sklapa formularni ugovor. Njemački nogometni savez sastavlja obrazac navedenog ugovora. Klubovi nemaju mogućnost određivanja oblika ugovora koji će potpisati igrač, već su vezani za formularni ugovor koji je propisao nacionalni nogometni savez. Ugovor se sastoji od dvanaest cjelina, a to su: načelo ugovornih odnosa, obveze, ugovorne kazne, zalaganje, rok ugovora, pogodbe, odredba o transferu, završne odredbe i ostale odredbe. Samo nekoliko pitanja ostaje otvoreno za pregovore kao što su mjesečne naknade, stimulacije, transfer sportaša i raskid ugovora (Crnić i sur., 2009).

Igrač se obvezuje da će sportski talent iskoristiti za dobrobit kluba te da će se pridržavati svih pravila kluba kako se ne bi narušio ugled kluba. Također, igrač mora sudjelovati u natjecanjima, dolaziti na treninge, na pripreme, sudjelovati u promociji kluba te se pridržavati pravila dopinške kontrole. S druge strane klub ima obvezu redovito isplaćivati plaću, ugovorne stimulacije, mogućnost napretka i prikladne uvjete rada.

4.3.1. Hrvatski nogometni savez - posredni sudionik u transferu

HNS je ujedinjen sportski savez koji promiče i potiče hrvatski nogomet, brine o nogometnim ekipama i predstavlja ga u međunarodnim okvirima. HNS je upisan u Registar udruga kao neprofitna pravna osoba. Sjedište saveza je u Zagrebu i djeluje na području Republike Hrvatske. Bez HNS-a ne bi bila moguća registracija igrača u Hrvatskoj. Glavna zadaća saveza je organizacija i provođenje nogometnih natjecanja, promicanje takozvanog *fair play*⁵, izgradnje infrastrukture i registracija igrača (<http://hns-cff.hr/>).

Savez u prvom koraku zaprima sve potrebne dokumente za registraciju igrača kao što su istupnica od bivšeg kluba, brisovnica, dokument za registraciju. Zatim se svi podaci strogo provjeravaju kako bi se utvrdilo da li je sve prema zakonskim okvirima. Ako neki podaci nisu točni, klub i igrač imaju određeni vremenski rok da dostave točne podatke, inače će registracija biti nevaljana. Registracija se smatra uspješnom kada savez izda službeno glasilo saveza u kojem su navedeni podaci svih igrača i igračica koji su predali zahtjev za registraciju u određenom vremenskom roku.

4.3.2. Bivši i novi klub i igrač - neposredni sudionici u transferu

Igrač može promijeniti svoju klupsku sredinu ukoliko mu istekne ugovorni odnos s trenutnim klubom ili sporazumnim raskidom ugovora. Prilikom prelaska igrača iz bivšeg u novi klub, igrač potpisuje novi ugovor s novim klubom, a zatim kreće postupak registracije. Igrač sam odlučuje u kojem će klubu nastaviti karijeru te sam ili s menadžerom dogovara bitne stavke svog ugovora.

5. DOMAĆI I MEĐUNARODNI TRANSFERI SPORTAŠA

Domaći transfer je postupak promjene kluba u istoj državi. Navedeni transfer mora biti realiziran po pravilima saveza u kojem se država nalazi, a također je uređen i pravilima FIFA-e. Ovaj transfer je mnogo manje kompliciran od međunarodnog transfera jer se igrač ne mora brisati iz saveza jer ostaje u istoj državi. Na primjer igrač iz Gradskog nogometnog kluba (u daljnjem tekstu: GNK) Dinamo Zagreb prelazi u Hrvatski

⁵ *Fair play* je poštovanje pravila i drugih osoba, kako u sportu tako i u poslu ili drugim natjecateljskim odnosima (<https://www.fifa.com/>).

nogometni klub Rijeka. Najskuplji domaći transfer u Hrvatskoj nogometnoj ligi je onaj Marka Roga koji je 2015. godine iz Nogometnog kluba (u daljnjem tekstu: NK) Split realizirao transfer u GNK Dinamo Zagreb u iznosu od 4 milijuna eura.

Međunarodni transfer je postupak prelaska igrača iz kluba jedne države u klub druge države. Na primjer igrač prelazi iz NK Varaždin koji se natječe u Hrvatskoj nogometnoj ligi u NK Maribor koji se natječe u Slovenskoj nogometnoj ligi.

Igrači koji su registrirani za jedan savez mogu biti registrirani u savezu druge države samo s potvrdom o dopuštenom međunarodnom transferu. Potvrda se izdaje besplatno, bez uvjeta i vremenskih ograničenja. Savezima je zabranjeno traženje potvrde kako bi igrač mogao nastupati na probnim utakmicama. Nakon primitka potvrde novi savez dužan je kontaktirati sve klubove koji su trenirali igrača u dobi od njegove dvanaeste do dvadeset treće godine života o registraciji igrača kao profesionalca. Za igrače mlađe od 10 godina nije potrebno izdavanje ove potvrde (<http://hns-cff.hr/hns/propisi-i-dokumenti/>).

Ovaj transfer malo je složeniji radi brisanja igrača iz prethodnog saveza i predaje svih potrebnih papira za valjanu registraciju. U određenim državama igrači moraju dobiti čak i radnu dozvolu. U određenim državama radnu dozvolu nije lako dobiti što dovodi do komplicirane situacije prilikom transfera stranih državljana.

6. RAZLIKE U VISINI TRANSFERA U NOGOMETU I RUKOMETU

Portugalska nogometna zvijezda Cristiano Ronaldo, 2018. godine realizirao je transfer iz španjolskog FC Real Madrida u talijanski FC Juventus, slika 6.1.

Ronaldo je kapetan momčadi portugalske reprezentacije te ujedno vlasnik mnogih individualnih nagrada koje primaju nogometaši.

Cijena navedenog transfera iznosi 105 milijuna eura što je prilično visoka cijena za igrača koji je napunio 33 godine. Ronaldo će tako igrajući u Juventusu tjedno zaraditi 500 000 eura, a godišnje 28 milijuna eura.

Mnogi stručnjaci smatraju kako je Ronaldo jedan od najboljih igrača koji je ikada kročio nogometnim terenima pa nije čudo da u zalasku karijere i dalje ima veliku vrijednost na nogometnom tržištu (<https://www.transfermarkt.co.uk/>).

Slika 6.1 Cristiano Ronaldo

Izvor: Epimg, 2017.

Francuski reprezentativac, Paul Pogba, 2016. godine preselio je iz Torina u Italiji, odnosno FC Juventus u Englesku, odnosno FC Manchester United, slika 6.2.

Visina transfera iznosila je 105 milijuna eura. Potpisao je ugovor na 5 godina uz tjednu plaću od 320 000 eura (<https://www.transfermarkt.co.uk/>).

Slika 6.2 Paul Pogba

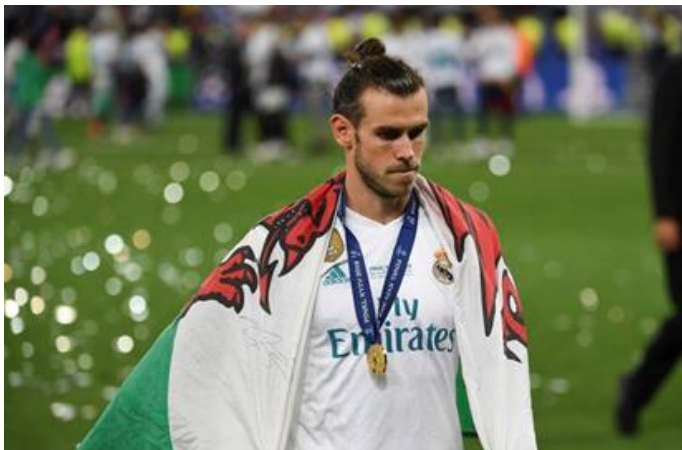

Izvor: Manchester evening news, 2018.

Reprezentativac Walesa Gareth Bale, 2013. godine srušio je tadašnji najveći transfer koji je držao Cristiano Ronaldo te napravio transfer iz FC Tottenhama u FC Real Madrid za odštetu od 100 milijuna eura, slika 6.3.

Potpisao je ugovor na 5 godina s godišnjom zaradom od 11 milijuna eura (<https://www.transfermarkt.co.uk/>).

Slika 6.3 Gareth Bale

Izvor: Sport360, 2018.

Francuski reprezentativac Nikola Karabatić treći je najskuplji rukometaš u povijesti, slika 6.4. Njegov transfer iz rukometnog kluba Barcelone u francuski Paris Saint Germain iznosio je 2 milijuna eura (<http://www.hballtransfers.com>).

Slika 6.4 Nikola Karabatić

Izvor: Zimbio, 2018.

Hrvatski rukometni reprezentativac Domagoj Duvnjak, slika 6.5, jedno je vrijeme držao rekord najvećeg transfera u rukometu koji je iznosio 2 milijuna i 200 tisuća eura. Napravio je transfer iz rukometnog kluba Zagreb u njemački Hamburg s godišnjom zaradom od 300 tisuća eura. Duvnjak je također 2013. godine proglašen najboljim rukometašem na svijetu, što je podiglo njegovu cijenu na tržištu (<http://www.hballtransfers.com>).

Slika 6.5 Domagoj Duvnjak

Izvor: Politika 24, 2018.

U navedenim primjerima dokazano je da se u nogometu troši puno više novaca nego u rukometu. Jedan nogometni transfer iznosi mnogo više nego što zaradi jedan od najboljih rukometaša na svijetu. Ova činjenica dokazuje koliko je nogomet skuplji sport od rukometa i koliko se novaca više troši za najveće nogometne zvijezde u odnosu na rukometaše.

7. FIFA-in PRAVILNIK O STATUSU I TRANSFERIMA SPORTAŠA

FIFA-inim Pravilnikom o statusu i transferu sportaša uređuju se pravila i sustav registracije igrača amatera i profesionalaca. Kako bi registracija igrača bila valjana, svaki postupak prilikom registracije treba biti u skladu s navedenim Pravilnikom. Jedan od ciljeva Pravilnika je i stvaranje sustava plaćanja naknade za razvoj i treniranje mladih igrača, kojim se klubovima koji su investirali u razvoj i treniranje mladog igrača osigurava odgovarajuća novčana naknada.

Disciplinski postupci zbog nepoštivanja navedenog Pravilnika vode se u skladu s kodeksom FIFA-e. Propisane su kazne i sankcije za igrače, trenere, klubove i ostale pravne osobe u sportu koji se ne pridržavaju kodeksa FIFA-e (<http://hns-cff.hr/hns/propisi-i-dokumenti/>).

7.1. Status sportaša

Igrači koji nastupaju u određenom natjecanju mogu imati status nogometaši amateri ili nogometaši profesionalci. Nogometaš profesionalac je igrač koji ima potpisan ugovor s klubom odnosno plaćen je za usluge igranja nogometa. Nogometaši amateri su svi ostali igrači odnosno igrači koji najčešće igraju besplatno iz ljubavi prema sportu.

Prema FIFA-inom pravilniku igrač koji se smatra profesionalnim nogometašem može se opet registrirati kao amater, ali tek nakon 30 dana nakon njegova posljednjeg nastupa kao profesionalca. Igrači koji završe svoju igračku karijeru ostaju registrirani za posljednji klub u roku od 30 mjeseci nakon prestanka igranja. Navedeno razdoblje počinje se brojati od posljednje službene utakmice u kojoj je igrač nastupao.

7.2. Registracija sportaša

Kako bi igrač imao pravo nastupa za klub mora biti valjano registriran u savezu kao profesionalac ili kao amater. Samo registrirani igrači imaju pravo sudjelovanja u natjecateljskom načinu nogometa. Kada je igrač registriran u određenom klubu, obvezuje se na poštivanje pravila saveza, ali i FIFA-e.

Igrač može biti registriran u samo jednom klubu. Tijekom natjecateljske godine igrač može biti registriran za najviše tri kluba s time da ima pravo nastupa za samo dva kluba.

7.3. Registracijsko razdoblje

Igrači mogu biti registrirani samo tijekom prijelaznog razdoblja koje je odredio savez, a postoje zimsko i ljetno prijelazno razdoblje. Ljetno prijelazno razdoblje počinje nakon natjecateljske sezone i završava prije početka nove sezone i traje otprilike dvanaest tjedana. Zimsko prijelazno razdoblje traje sredinom natjecateljske sezone i u pravilu ne može trajati duže od četiri tjedna.

7.4. Igračka putovnica

Igračka putovnica je dokument koji sadrži bitne podatke o igraču. Igračka putovnica sadrži sve klubove za koje je igrač bio registriran od svoje dvanaeste godine života. Savez koji registrira igrača obavezan je dostaviti klubu njegovu igračku putovnicu, a koja sadrži relevantne podatke o igraču. Ukoliko rođendan pada između natjecateljskih godina, igraču će u igračkoj putovnici biti naveden klub za koji je bio registriran tijekom one natjecateljske godine koja je uslijedila nakon njegova rođendana.

7.5. Neregistrirani sportaši

Pravo nastupa na službenoj utakmici, imaju samo pravovaljano registrirani sportaši. Nastup igrača u službenoj utakmici koji nije registriran kod saveza smatra se protiv pravila. U takvoj situaciji savez može kazniti igrača ili klub. Pravo izricanja takvih kazni, u načelu, pripada savezu ili organizatoru natjecanja. Svaku disciplinsku kaznu koju je igraču izrekao posljednji savez, ali koju igrač još nije u cijelosti odradio do trenutka transfera, mora primijeniti novi savez u kojem se igrač registrira.

7.6. Dospjele obaveze klubova

Potpisivanjem ugovora klub i igrač dužni su ispoštovati sve svoje obveze koje su prihvatili potpisivanjem ugovora. Obveza kluba je dužnost ispunjavati svoje financijske obaveze prema igračima i drugim klubovima. Da bi se smatralo da klub ima obvezu, igrač ili klub moraju pisanim oblikom upozoriti dužnika da postoji nepodmireni dug i dati mu vremenski rok od deset dana da podmiri svoje financijske obveze. Ukoliko klub ne podmiri svoje obveze, nadležni organ saveza može mu izreći određenu kaznu (opomenu, ukor, novčanu kaznu i zabranu registracije novih igrača).

7.7. Zaštita maloljetnih sportaša

Aktualna događanja u svijetu sporta, osobito nogometu, upućuju na upotrebu pojačane pravne zaštite maloljetnih sportaša. Međunarodni transfer mogu ostvariti samo igrači koju su napunili 18 godina. Primjenjuju se i dvije iznimke: roditelji igrača sele u zemlju u kojoj se nalazi novi klub iz razloga koji nemaju veze s nogometom, transfer se odvija unutar granica Europske unije i igrač ima između šesnaest i osamnaest godina (mora se igraču osigurati treniranje na najvišem nacionalnom standardu, mora osigurati da ostvari

karijeru izvan nogometa što znači školsko ili akademsko obrazovanje i životni standard).

Iako su najvažnija prava djece i maloljetnih sportaša na globalnoj razini zaštićena Konvencijom Ujedinjenih naroda o pravima djeteta, natjecateljski sport predstavlja jedno od područja u kojima ima još uvijek dosta prostora za napredak (Medić, 2015). Za potpunu zaštitu prava maloljetnih sportaša na bilo kojoj razini natjecanja potrebna je suradnja nacionalnih i regionalnih tijela, ali i glavnih sportskih organizacija.

7.8. Solidaran doprinos klubovima

Solidaran doprinos klubovima je naknada koja pomaže klubovima za razvoj i održavanje financijske stabilnosti kluba. Ukoliko profesionalac prijeđe u novi klub tijekom trajanja ugovora, 5% svake naknade, ne uključujući naknadu za treniranje koja je plaćena njegovu posljednjem klubu, oduzima se od ukupnog iznosa te naknade i novi klub ju raspodjeljuje kao solidarni doprinos klubu (klubovima) koji su sudjelovali u njegovu treniranju i obrazovanju tijekom godina.

8. UGOVORI PROFESIONALNIH SPORTAŠA

Ugovor je dvostrani pravni odnos između ugovorenih strana. Ugovore mogu sklapati sportaš i klub, sportaš i menadžer, klub i trener, menadžer i klub te pravne osobe u sustavu sporta. Ugovor je sklopljen u trenutku kada su se ugovorene strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Bitni sastojci ugovora su na primjer visina transfernog iznosa, a nebitni sastojci su oni koje strane mogu, ali i ne moraju ugovoriti (Crnić i sur., 2009). Ugovorom se ugovorene strane obvezuju da će ispuniti svoja prava i obveze koje su navedene u ugovoru. Ugovori u sportu važni su iz razloga jer se ugovorima štite prava samog sportaša, ali i prava klubova.

8.1. Ugovor o profesionalnom igranju sportaša

Ugovor o profesionalnom igranju, slika 8.1, zaključuje se kao i svi ostali ugovori, ali temeljem Zakona o sportu (71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12 94/13, 85/15, 19/16). Glavnu ulogu u sastavljanju unaprijed određenih stavaka ugovora o profesionalnom igranju sportaša ima glavna organizacija hrvatskog nogometa HNS. Ovim ugovorom ugovorne strane određuju početak i završetak trajanja ugovora, financijske uvjete igrača

i kluba, međusobna prava i obveze te druge bitne stavke od bitnog značaja profesionalnog igranja nogometa.

Igrač se vodi kao osoba koja provodi samostalnu djelatnost. Potpisom ugovora igrač se obvezuje da poznaje i prihvća sve anekse potpisanog ugovora. Igrač se obvezuje poštivati pravila svih nadležnih organa kao što su FIFA, UEFA i HNS. Također, igrač se obvezuje da će igrati na pragu svojih najboljih sposobnosti, da će prisustvovati na svim treninzima i aktivnostima vezanim za igrača i klub, da će se pridržavati uputa trenera i nadležnih u klubu, da neće sudjelovati u sportskom klađenju, nositi sportsku odjeću kluba, reklamirati sponzore kluba.

Ukoliko se igrač ozljedi ili oboli, mora se javiti liječniku kluba, a zatim treneru kluba. Troškove mirovinskog i zdravstvenog osiguranja u cijelosti mora snositi igrač i obvezuje se da će za svoje financijske račune angažirati ovlaštenu osobu za financije. Klub se obvezuje na plaćanje financijskih iznosa igraču, pružanje sportsko-medicinskog tretmana bez dodatnih troškova, mogućnost sportskog usavršavanja, omogućavanje dolaska na pripreme i utakmice, osiguranje sportske opreme bez dodatnih troškova te obavljanje aktivnosti vezanih uz školu ili fakultet. Igrač se obvezuje da neće uzimati nedopuštena sredstva, a klub da mu navedena sredstva neće nalagati za uzimanje.

Igrač će aktivnosti vezane uz ovaj ugovor obavljati u prostorijama kluba, sportskim terenima kluba ili terenima koje klub odredi te na drugim mjestima koje odredi klub. Klub ima pravo radi nepoštivanja odredbi ovog ugovora odrediti kaznu za igrača. Ukoliko po završetku natjecateljske sezone klub prelazi u rang natjecanja gdje se ne mogu potpisivati ugovori o profesionalnom igranju, ovaj ugovor automatski postaje nevažeći. Ovaj ugovor zaključuje se u 5 primjeraka od kojih jedan ide igraču, klubu, Županijskom nogometnom savezu, HNS-u i Udruzi klubova.

Slika 8.1 Dio Ugovora o profesionalnom igranju

NK _____ iz _____, zastupan po
 _____ (u daljnjem tekstu: Klub)
 i
 _____ iz _____,
 OIB: _____, državljanstva: _____ registriranog dana
 _____ po članku _____ Pravilnika o registraciji klubova i igrača
 zaključili su dana _____ u _____ sljedeći

UGOVOR O PROFESIONALNOM IGRANJU

Članak 1.

Ovaj Ugovor zaključuje se temeljem članka 8. Zakona o športu («N.N.» br. 71/06) i odredbi Statuta HNS-a i Pravilnika o statusu igrača HNS-a.

Članak 2.

Ugovorne strane suglasno utvrđuju:

a) da je Igrač registriran kao samostalna djelatnost sportaša u smislu odredbi članka 22. Zakona o športu, te odredbi članka 18. Zakona o porezu na dohodak («N.N.» br. 177/04);

b) da je Klub registriran kao _____, sukladno odredbama Zakona o športu.

Članak 3.

Ugovor se zaključuje za razdoblje od _____ do _____, odnosno do početka ljetnog prijelaznog roka u godini u kojoj ugovor ističe.

Članak 4.

1) Za usluge koje je Igrač dužan izvršavati prema Klubu, a koje su predmet untanačenja u ovome Ugovoru, te pravilnicima Kluba, ugovorne strane utvrđuju minimalni iznos mjesečne naknade od _____ kn, koji se ne može mijenjati bez aneksa ovom Ugovoru.

2) Ugovorne strane utvrđuju i posebne naknade i to: _____

3) Pored naknade, ugovorne strane utvrđuju i posebne premije i to: _____

Izvor: HNS, 2018.

8.2. Ugovor o radu profesionalnih sportaša

Ugovor o radu profesionalnih sportaša (slika 8.2) zaključuje se temeljem Zakona o sportu, ali i temeljem odredbi Zakona o radu (NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12 i 94/13, NN 93/14, 127/17), jer se ipak primarno radi o ugovoru o radu. Važnu ulogu u sastavljanju ugovora o radu profesionalnih sportaša ima HNS koji uređuje i regulira sve bitne stavke ugovora. Ovim ugovorom određuju se prava, obveze i odgovornosti iz radnog odnosa između kluba i igrača.

Igrač će obavljati djelatnost nogometaša te će trenirati, nastupati za klub i ispunjavati ostale uvjete koje se nalaze u ovom ugovoru. Igrač ima pravo na naknadu plaće za vrijeme trajanja privremene nesposobnosti za rad, te ima pravo na korištenje dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora. Igrač se obvezuje da će poštivati pravila FIFA-e, UEFA-e i HNS-a, uvijek davati najbolje mogućnosti za klub, izbjegavati radnje koje bi mogle naštetiti ugledu kluba, sudjelovati na svim treninzima i utakmicama kluba i pridržavati se zahtjeva trenera i ostalog stručnog stožera, težiti zdravom načinu života i održavati tjelesnu formu na visokoj razini, ponašati *fair play* prema svim ostalim igračima, izbjegavati ostale tjelesne aktivnosti koje mu nije odobrio klub i da se neće uključivati u zabranjene radnje kao što je sportsko klađenje, reklamirati sponzore kluba i na nošenje službene odjeće kluba, da će sudjelovati u svim akcijama kluba protiv rasizma i ostalih oblika diskriminacije u sportu. Igrač će djelatnost nogometaša obavljati u klubu, sportskom terenu te drugim mjestima koje klub odredi. Igrač koji smatra da je klub povrijedio određene uredbe iz radnog odnosa može zahtijevati od kluba ostvarenje tog prava u roku od 15 dana od dostave odluke.

Klub je dužan igraču isplatiti plaću u bruto iznosu kao i plaćanje doprinosa, poreza i prireza. Klub se obvezuje na pružanje potrebne sportsko-medicinske, terapijske i stomatološke usluge. Klub mora osigurati svakom igraču svu potrebnu sportsku opremu, sportsko usavršavanje i obrazovanje. Klub također mora ugovoriti policu osiguranja za igrača u slučaju bolesti ili nezgode. Klub i igrač se obvezuju da će poštivati sve anti-doping zakone. Klub se obvezuje da neće diskriminirati igrača na bilo kojoj osnovi u odnosu na druge igrače. Klub ima pravo, ukoliko dođe do kršenja odredbi ugovora, odrediti novčanu kaznu ili druge sankcije za igrača.

Ovaj ugovor je potpun te dokazuje volju ugovornih strana. Potpisom navedenog ugovora prihvaćaju se prava, obveze i pravne posljedice koje proizlaze iz njega. Ukoliko je igrač maloljetan, ugovor je valjan samo ako su ga potpisali roditelj, staratelj ili zakonski zastupnik.

Slika 8.2 Dio Ugovora o radu

NK _____ iz adresa: _____, OIB: _____
 zastupan po _____ (u daljnjem
 tekstu: Klub)
 (ime, prezime, funkcija u klubu)

i

_____ iz adresa: _____
 OIB: _____, državljanstva: _____ (u daljnjem tekstu: Igrač)
 registriranog dana _____ po članku _____ Pravilnika o statusu
 igrača i registracijama

zaključili su dana _____ u _____ sljedeći

UGOVOR O RADU NA ODREĐENO VRIJEME

Članak 1.

Ovaj Ugovor zaključuje se temeljem članka 10., članka 12. i članka 14. Zakona o radu, članka 8. Zakona o sportu i odredbi Statuta Hrvatskog nogometnog saveza (dalje: HNS) i Pravilnika o statusu igrača i registracijama HNS-a.

Članak 2.

Ovim Ugovorom utvrđuju se prava, obveze, odgovornosti iz radnog odnosa zasnovanog između Kluba i Igrača.

Članak 3.

Igrač će obavljati poslove nogometaša za Klub te će trenirati, igrati utakmice za momčad Kluba za koju ima pravo nastupa i za koju ga trener odredi te druge poslove navedene u ovog Ugovoru.

Članak 4.

Ugovor se zaključuje za razdoblje od _____ (dan, mjesec, godina) do _____ (dan, mjesec, godina), odnosno do početka ljetnog prijelaznog roka u godini u kojoj ugovor ističe.

Članak 5.

1) Ugovorne strane utvrđuju iznos mjesečne plaće od _____ kn neto koju će Klub najkasnije do petnaestog dana u mjesecu za protekli mjesec uplaćivati na

Izvor: HNS, 2018.

9. PROBLEMATIKA PRAVNOG POSTUPKA JEAN-MARCA BOSMANA

Slučaj Bosman donio je velike promjene u sustavu transfera sportaša te podigao transfere sportaša na jednu novu razinu. Slučaj Bosman je najznamenitija i najkontroverznija odluka Suda europskih zajednica⁶ (u daljnjem tekstu: Sud EZ) na sportskom području. Na temelju presude Bosman uređen je današnji postupak transfera sportaša.

Jean-Marc Bosman je sklopio ugovor 1988. godine s Royal Football Club (u daljnjem tekstu: RFC) Liege u trajanju od dvije godine. Ugovorena mjesečna naknada iznosila je 75 000 belgijskih franaka, a zajedno s raznim stimulacijama iznosila je ukupno 120 000 belgijskih franaka. Prije isteka ugovornog odnosa klub je ponudio Bosmanu novi jednogodišnji ugovor prema kojem bi se mjesečna plaća smanjila na iznos od 30 000 belgijskih franaka. Klub je Bosmana tada postavio na transfernu listu zbog odbijanja potpisivanja novog ugovora. RFC Liege je samostalno odredio iznos transfera u iznosu od 11 730 000 belgijskih franaka. Prema ondašnjim pravilima o transferu igrača bivši klub igrača ima pravo tražiti transfernu naknadu prilikom svakog sljedećeg transfera. To je neovisno o isteku prijašnjeg ugovora.

Nakon toga je Bosman stupio u kontakt u vezi potencijalnog transfera s francuskim drugoligašem Union Sportive du Littoral de Dunkerque. Nakon što su Bosman i novi klub dogovorili sve bitne odredbe ugovora, novi klub je započeo pregovore s RFC Liegeom o visini transfera. Nakon uspješnih pregovora klubovi su sklopili ugovor o privremenom transferu 27. svibnja 1990. godine na rok od jedne godine. Tri dana kasnije Bosman je potpisao ugovor s novim klubom prema kojem je trebao imati trostruko veću plaću u odnosu na onu bivšeg kluba. Oba ugovora su sklopljena pod odgodom te je francuski nogometni savez trebao zaprimiti međunarodnu potvrdu o dopuštenom transferu od belgijskog saveza najkasnije do 2. kolovoza 1990. godine. Kako se istekom 2. kolovoza 1990. godine svi ugovorni uvjeti nisu uspješno završili, Bosmanu je transfer propao i onemogućen mu je nastavak karijere u Francuskoj.

⁶ Sud europskih zajednica nadgleda tumačenje i provedbu prava EU-a, dvadeset sedam sudaca (jedan iz svake zemlje članice) i osam glavnih odvjetnika rješavaju sporove vezane za nepoštivanje postojećih zakona (<https://sites.google.com/site/europsakaunija/>).

Nedugo je nakon toga Bosman pred nadležnim belgijskim sudom podigao tužbu protiv bivšeg kluba. Sud donio je presudu u lipnju 1992. godine kojom se prihvaća tužba. Osumnjičeni za krivično djelo su uložili žalbu koja je prihvaćena. Zatim se Bosman obratio Sudu EZ. Zahtijevalo se preispitivanje sukladnosti sportskih pravila o transferima i klauzule o strancima s odredbama o slobodi kretanja igrača, zapravo o slobodi kretanja radnika koja treba funkcionirati radi stvaranja zajedničkog tržišta unutar Europske zajednice (danjašnje EU). Dvije godine nakon podnošenja prethodnog pitanja Sud EZ 15. prosinca 1995. godine donio je presudu u Bosmanovu korist. Presuda Suda EZ postaje konačna jer nije predviđena mogućnost ulaganja pravnog lijeka.

Ovom presudom igračima je priznato pravo na slobodu kretanja. Oni su dobili mogućnost da napuste klub po isteku ugovora i da potpišu ugovor s novim klubom u okviru Europske Unije (u daljnjem tekstu: EU), bez obaveze plaćanja naknade, zbog prelaska, klubu koji napuštaju. Od Bosmanovog pravila o transferu o obavezi plaćanja transferne naknade može se govoriti samo ako igrač napušta klub prije isteka ugovora koji ima s klubom. Ranije pravilo, prema kojem se transferna naknada plaćala i onda kada je ugovor igrača sa klubom prestao da proizvodi pravno djelovanje, ukinuto je. Novo pravilo o transferu igrača doprinijelo je da se broj transfera bitno poveća što je naročito potaknuto odlukom o ukidanju ograničenja broja stranih igrača koji mogu igrati u nekom klubu. Klubovi, a potom i FIFA, morali su se prilagoditi novonastaloj situaciji da uspostave novi sistem pravila. Klubovi su primorani da obnavljaju ugovor ili da se suglase s transferom prije isteka važnosti ugovora koji imaju s igračem kako bi izbjegli rizik smanjenja aktive zbog gubitka prava na transfernu naknadu nakon prestanka ugovora (Mićović, 2015).

Jean-Marc Bosman bilo je relativno nepoznat nogometaš, ali je njegova presuda uvela ogromne promjene u sustav transfera u nogometu. Belgijski nogometaš zahtijevao je da kao građanin EU ima pravo slobode kretanja. Prva odluka suda bila je da je ispod zakona mijenjati transferni iznos igraču kojem je istekao ugovorni odnos sa klubom, a odlazi u klub koji se nalazi u EU. Druga odluka bila je da klubovi koje se nalaze unutar granica EU mogu u ekipi imati neodređen broj stranih igrača. Ovom odlukom broj radne snage u europskom nogometu, povećao se trostruko. Također, vrijednost

transfernih naknada prilikom transfera sportaša povećala se dvanaest puta. Razlog tome je povećanje uloženog kapitala i sponzora u nogometu. Bosman je dobivenom presudom dobio milijun eura odštete.

Zbog te odluke danas imamo nekoliko najvećih nogometnih klubova na svijetu koji se oslanjaju samo na strane igrače, a u ekipi imaju tek jednog ili dva domaća igrača. Sada igrači mogu ucjenjivati trenutni klub prijeteći da će otići bez transferne odštete kada im istekne trenutni ugovor što je negativno jer klubovi nude bogatije i duže ugovore kako bi zadržali igrača te tako povisuju visoke iznose novca koje se probijaju svake godine. Navedenim postupkom mnogo veća moć stavljena je u ruke menadžera i samih igrača. Najbolji klubovi sa svojim visokim novčanim priljevima počeli su kupovati najbolje igrače, čak i one koji im nisu potrebni, što je dovelo gomilanja igrača u najboljim klubovima. Dok su oni manji klubovi bili prisiljeni na prodaju svojih najboljih igrača kako bi mogli održati financijsku stabilnost kluba. Velik teret stavljen je na leđa manjih klubova koji se ne mogu nositi sa bogatom konkurencijom zbog nedostatka novčanih priljeva.

Slika 9.1 Jean Marc Bosman

Izvor: Wordpress, 2012.

10. NAJVAŽNIJI MENADŽERI U NOGOMETU

Pojam menadžer može se prevesti kao posrednik, organizator, poduzetnik, direktor, rukovoditelj i slično. Menadžer u sportu je svaka osoba koja posjeduje specifična znanja, organizacijske sposobnosti i povećanu odgovornost, koje su joj potrebne radi postizanja određenih sportskih i poslovnih uspjeha (Proso, 2011). Bilo da se radi o profesionalnoj ili poluprofesionalnoj sportskoj djelatnosti, uloga sportskih menadžera je velika (Bartoluci, 2003).

Menadžeri igraju veliku ulogu u transferu i samoj karijeri određenog sportaša. Oni su glavni akteri svakog transfera sportaša kojeg zastupaju, isto tako dogovaraju visinu transferne naknade, iznos koji će zarađivati sam sportaš, bonuse, razne stimulacije, sponzore i ostale stavke koje stoje u ugovoru.

Dakle, nije potrebno biti samo vrhunski i talentiran sportaš, već je potrebno imati i kvalitetnog menadžera koji tvoj talent može dobro unovčiti. Menadžeri sportaša također uzimaju određeni postotak od zarade sportaša kao naknadu za napredak karijere sportaša. Također mnogi talentirani sportaši nisu ostvarili profesionalnu karijeru upravo iz razloga što nisu imali dovoljno novaca da angažiraju menadžera koji bi njihovu karijeru podigao na višu razinu.

10.1. Najmoćniji menadžeri nogometaša na svjetskoj razini

Mino Raiola, slika 10.1, rođen je u Italiji, no kao mali seli s roditeljima u Nizozemsku gdje je i odrastao. U Nizozemskoj je radio kao dostavljač pice u očevu restoranu. Od malih nogu bio je zaljubljen u nogomet, ali nije bio talentiran pa je upisao Pravni fakultet i odlučio se okušati u menadžerskom poslu. S dvadeset godina osnovao je vlastitu tvrtku koja je ubrzo propala. S dvadeset i tri godine ubacio se u svijet nogometa te se zaposlio u sportskoj agenciji Sport Promotion. Suradivao je pri transferu Dennisa Bergkampa u FC Inter Milan, a nekoliko mjeseci kasnije osnovao je vlastitu menadžersku agenciju. Prvi korak prema vrhu, učinio je transferom Pavla Nedveda u FC Lazio. Najviše je suradivao s nizozemskim klubom FC Ajax, gdje je postao menadžer jednom od najboljih nogometaša današnjice Zlatanu Ibrahimoviću.

Danas je Mino Raiola menadžer određenom broju najvećih imena u svijetu nogometa kao što su Paul Pogba, Zlatan Ibrahimović, Marco Verratti, Gianluigi Donnarumma, Mario Balotelli i Henrikh Mkhitaryan. Sigurno, jedan od najuspješnijih menadžera u povijesti nogometa (<https://www.transfermarkt.co.uk>).

Slika 10.1 Mino Raiola

Izvor: Calciomercato, 2017.

Jorge Mendes, slika 10.2, rođen je u Portugalu, smatra se najmoćnijim nogometnim menadžerom na svijetu. Najpoznatiji Mendesov klijent je Cristiano Ronaldo koji ističe kako je upravo navedeni menadžer zaslužan za njegovu izuzetno uspješnu karijeru. Pod njegovim vodstvom nalazi se velik broj nogometnih zvijezda kao što su James Rodriguez, Diego Costa, Angel Di Maria, Nicolas Otamendi, Andre Silva, Renato Sanches, Miranda, Fabio Coentrao, Pepe, Ricardo Quaresma, Ricardo Carvalho i mnogi drugi. Također, pod svojom kontrolom ima i jednog od najvećih trenera u svijetu nogometa Jose Mourinha i Paula Fonseca (<https://www.transfermarkt.co.uk>). Po navedenim nogometnim imenima vidimo zašto je Jorge Mendes najmoćniji menadžer u svijetu nogometa.

Slika 10.2 Jorge Mendes

Izvor: Hite-s, 2018.

10.2. Najuspješniji hrvatski menadžer nogometaša

Prema FIFA-i u Hrvatskoj postoje 43 menadžera s licencom za obavljanje djelatnosti posrednika u transferima sportaša. Najuspješniji u tom segmentu je 45-godišnji Zagrebčanin Marko Naletilić, slika 10.3, koji se u svijet menadžera uključio već s 20 godina, nakon prestanka igračke karijere u GNK Dinamo Zagreb. Od velikog broja njegovih klijenata u karijeri je pomagao velikim imenima hrvatskog nogometa kao što su Zvonimir Boban, Robert Prosinečki, Goran Vlaović, Stipe Pletikosa, Dario Šimić, Davor Vugrinec, Mario Cvitanović, Igor Budan, Joško Jeličić i Dario Šimić. Od trenutno aktivnih nogometaša brine se o karijeri Marka Pjace, Danijela Subašića, Marija Pašalića i Luke Ivanušeca. Hrvatski menadžer dobio je veliko priznanje u Italiji za dostignuća u nogometu, a riječ je o prestižnoj nagradi Premio Maurizio Maestrelli. Dokaz da Marko Naletilić nije cijenjen samo u Hrvatskoj, već i u svjetskim okvirima jest uvrštavanje među 50 najboljih menadžera u svijetu.

Slika 10.3 Marko Naletilić

Izvor: Jutarnji, 2018.

11. NAJSKUPLJI TRANSFERI U NOGOMETU, RUKOMETU I KOŠARCI

Navedeni transferi najvažniji su u navedenim sportovima iz razloga što su novčani iznosi rekordni. Transfer brazilskog nogometaša Neymara iznosio je 222 milijuna eura što je za 47 milijuna eura više od transfera Kylana Mbappe koji je zasjeo na drugom mjestu, a iznosi 175 milijuna eura.

U rukometu su transferni iznosi mnogo manji iz razloga što nije toliko popularan sport kao što je nogomet i zato što su novčani priljevi rukometnih klubova mnogo manji nego oni nogometnih. Tako je Andreas Wolff oborio rekord po pitanju transfera u rukometu u iznosu 3 milijuna eura skinuvši s trona Domagoja Duvnjaka čiji je transfer iznosio 2 milijuna i 200 tisuća eura.

Što se tiče košarke, velika je razlika u transferima u europskoj i američkoj košarci. Iznosi u Europi nisu ni približno visoki kao u Americi, pa je James Harden čiji transfer, uključujući i godišnju zaradu, oborio rekord od 228 milijuna eura te tako oborio Stephena Curryja čiji je iznos transfera i zarade 201 milijun eura.

11.1. Rekordni iznos transferne naknade u nogometu

Brazilski reprezentativac Neymar da Silva Santos Júnior, slika 11.1, napravio je 2017. godine transfer iz španjolskog FC Barcelona u francuski FC Paris Saint Germain.

Visina transferne naknade iznosila je rekordnih 222 milijuna eura, što je najveći transfer u povijesti nogometa. Neymar će u sljedećih 5 sezona zarađivati vrtoglavih 45 milijuna eura na godinu. Tako je na kraju cijeli transfer uz razne bonuse zaključen na ogromnih 450 milijuna eura. Brazilac će svakog mjeseca biti bogatiji za 3,75 milijuna eura, a to je 123 626 eura dnevno, 5 150 eura na sat ili 85 eura na minutu (<https://www.transfermarkt.co.uk>).

Slika 11.1 Neymar da Silva Santos Junior

Izvor: Indkast, 2018.

11.2. Rekordni iznos transferne naknade u rukometu

Njemački rukometni reprezentativac Andreas Wolff, slika 11.2, koji je iz njemačkog RK Kiel napravio transfer u poljski Kielce, postao je najskuplji rukometaš u povijesti. Transferna odšteta iznosila je 3 milijuna eura, a njemački golman zarađuje milijun eura po sezoni što je također na vrhu po plaći rukometaša (<http://www.hballtransfers.com/>).

Kada usporedimo transfere rukometaša i nogometaša vidi se velika razlika kako u samoj zaradi sportaša, tako i u samim transferima. Primjer je iznos najskupljeg transfera u rukometu koji je iznos najjeftinijeg transfera u nogometu.

Slika 11.2 Andreas Wolff

Izvor: Ytimg, 2018.

11.3. Rekordni iznos ugovora u košarci

Američki košarkaški reprezentativac James Harden, slika 11.3, potpisao je novi četverogodišnji ugovor sa Houston Rocketsima i tako postavio novi rekord po pitanju zarade u košarci. Vrijedi napomenuti kako Hardenu važi i stari ugovor koji traje još dvije godine. Tako bi navedeni košarkaš u razdoblju od 2017. do 2023. godine trebao zaraditi 228 milijuna eura (<https://stats.nba.com/transactions/>).

Košarka u Europi mnogo je slabije razvijena nego košarka u Americi što se vidi u iznosima transfera i samog ulaganja u košarku. Ukupan iznos za transfere 18.300 nogometaša u EU-u u sezoni 2010./2011. iznosio je oko 3 milijarde eura, a košarkaša 27 milijuna eura. U razdoblju od 1995. do 2011. broj transfera povećao se za više od tri puta, a iznosi naknada povećani su gotovo 7,5 puta (Kuliš i Franić, 2013).

Slika 11.3 James Harden

Izvor: Kinstacdn.com, 2018.

12. PROBLEMATIKA TRANSFERA LUKE MODRIĆA

Kako stoji u sudskom procesu Zdravka i Zorana Mamića, upravo je transfer Luke Modrića iz GNK Dinamo Zagreb u FC Tottenham, omogućio izvlačenje milijuna iz GNK Dinamo Zagreb, slika 12.1. U ljeto 2008. godine Modrić je napustio GNK Dinamo Zagreb, FC Tottenham je za Modrića platio transfernu naknadu od 21 milijun eura, a GNK Dinamo Zagreb i Luka Modrić podijelili su taj iznos u omjeru 50:50. Prema ugovoru koji je sklopljen između GNK Dinamo Zagreb i FC Tottenhama, Tottenham je za hrvatskog nogometaša trebao isplatiti 4,5 milijuna eura u roku od sedam dana, još 3 milijuna godinu kasnije, u kolovozu 2009., a u naredna tri kolovoza (2010.,2011.,2012.) još po 4 i pol milijuna eura (www.independent.co.uk). Protiv kapetana hrvatske reprezentacije Luke Modrića Općinsko državno odvjetništvo u Osijeku nedavno je otvorilo istragu zbog davanja lažnog iskaza prilikom svjedočenja na suđenju bivšem čelniku Dinama Zdravku Mamiću. Optužuje se da su Zdravko i Zoran Mamić izvlačenjem novca oštetili GNK Dinamo Zagreb za iznos od 116 milijuna kuna, a državni proračun za 12 milijuna kuna. Zdravko Mamić tvrdi da ga se optužuje bez pravnih dokaza jer je upravo transfer Luke Modrića isplaćen u Hrvatskoj te je na isti plaćen i porez na transfer. Sudski postupak još je u procesu te konačna sudska odluka nije pravno okončana.

Slika 12.1 Luka Modrić i Zdravko Mamić

Izvor: Intereconomia, 2016.

13. ZAKLJUČAK

Transferi sportaša nezaobilazni su dio svakog sporta. U nogometu transferi igraju veliku ulogu kad je u pitanju financijska stabilnost kluba. Transferi su vrlo bitni za male klubove koji prodajom određenog mladog i talentiranog igrača mogu osigurati dugotrajnu stabilnost kluba. Navedeno predstavlja i svojevrsan problem jer su vrlo često ti mali klubovi prisiljeni prodati svoje najbolje igrače kako bi osigurali novčani priljev koji im je potreban za daljni razvoj kluba. Veliku prednost prilikom realizacije transfera igrača imaju najbolji klubovi u svijetu nogometa jer jedino najbolji klubovi imaju dovoljno novčanih sredstava kako bi isplatili visoke iznose transfera jer su medijski i sponzorski odlično pokriveni.

Kada nogomet usporedimo s rukometom, vidljiva je velika razlika u iznosu transfernih naknada prilikom transfera. Najveći transfer u rukometu iznosi 3 milijuna eura dok u nogometu iznosi 222 milijuna eura. Dakle, jedan nogometaš zaradi u mjesec dana koliko jedan rukometaš zaradi u cijeloj natjecateljskoj godini. Može se reći da su transferi nogometaša jedino svjetsko tržište koje nije u recesiji i koje je stalno u porastu.

U košarci su transferi drugačije uređeni nego kao što je slučaj u nogometu i rukometu. Igrači mogu promijeniti klub uobičajeno uz transfernu naknadu, ali također moguće je i doslovno dati nekoliko igrača i zamijeniti ga za jednog ili više iz protivničke momčadi. Također, imaju postupak transfera koji se naziva NBA *draft*, gdje izabiru potencijalne

igrače koji bi mogli igrati u ligi. Obično se odabiru igrači s tamošnjih fakulteta, ali u zadnje vrijeme sve je više i međunarodnih igrača. Igrači koji u godini kada je *draft* ne napune 19 godina ne mogu sudjelovati u *draftu*.

Isto tako kada usporedimo Hrvatsku nogometnu ligu s ostalih pet najjačih liga na svijetu (Engleska, Njemačka, Španjolska, Italija, Francuska) možemo reći kako je Hrvatska u velikom zaostatku što se odnosi i na novac i na infrastrukturu. U Hrvatskom nogometu ima još puno prostora za poboljšanje i napredak kako bi dosegli razinu najboljih nogometnih liga u svijetu nogometa.

Važno je napomenuti i kako je ženski nogomet mnogo manje zastupljen u svijetu u odnosu na muški nogomet. Isto tako transferni iznosi u ženskom nogometu mnogo su manji nego oni u muškom. Najbolja svjetska nogometašica Marta iz Brazila tako godišnje zarađuje 300 tisuća eura, dok najbolji nogometaš na svijetu Cristiano Ronaldo iz Portugala zarađuje 28 milijuna eura.

Bez transfera sport ne bi bio ovo što je danas jer bi u klubovima igrali konstantno isti igrači. Iako je sam sustav transfera pravno uređen i harmonizira, nerijetko se prilikom transfera pojavljuju problemi koji još uvijek nisu pravno uređeni. Ugovor o transferu spada u kategoriju neimenovanih ugovora jer je nastao prilagođavanjem tradicionalnih, imenovanih ugovora potrebama specifične problematike u sustavu transfera u sportu. Nova pravila su doprinijela pravednijim i transparentnijim transferima iako i dalje ima previše situacija i transfera koji ne krše samo ugovorne norme između pojedinaca u transferu, već su suprotne samoj ideji *fair playa*. Uz to, to su situacije koje podliježu i kaznenoj odgovornosti, ili bi barem tako trebalo biti u jasno uređenim suvremenim pravnim sustavima.

14. LITERATURA

1. Bartoluci, M. (2003): *Ekonomika i menadžment sporta*. 2.izdanje. Zagreb, Informator.
2. Calciomercato. <https://cdn.calciomercato.com/images/2017-06/raiola.dortmund.2017.750x450.jpg>, 30.8.2018.
3. Crnić, I.; Crnić, J.; Ćurković, M.; Gliha, I.; Ivančić-Kačer, B.; Ivkošić, M.; Kačer, H.; Labar, B.; Mateša, Z.; Mijatović, N.; Mintas-Hodak, Lj.; Momčinović, H.; Perkušić, A.; Petrović, S.; Primorac, D. (2009): *Uvod u Športsko Pravo*. Zagreb, Inžinjerski biro.
4. Epimg. http://as01.epimg.net/futbol/imagenes/2017/11/01/champions/1509576871_475292_1509576905_noticia_normal.jpg, 30.08.2018.
5. Europska Unija. <https://sites.google.com/site/europsakaunija/Home>, 30.8.2018.
6. FIFA. <https://www.fifa.com/>, 30.8.2018.
7. Handballtransfers. <http://www.hballtransfers.com/>, 21.07.2018.
8. Hitc-s. https://cdn.hitc-s.com/i/764/portuguese_football_agent_jorge_mendes_poses_on_arrival_for_the_607618.jpg, 30.8.2018.
9. Hrvatski nogometni savez. <http://hns-cff.hr/>, 10.08.2018.
10. Hrvatski nogometni savez. Pravilnik o statusu i transferima igrača. <http://hns-cff.hr/files/documents/9562/2015%20FIFA%20Pravilnik%20o%20statusu%20i%20transferima%20igra%C4%8Da.pdf>, 10.08.2018.
11. Hrvatski nogometni savez. hns-cff.hr/files/documents/old/216-ugovor_o_treniranju.doc, 30.08.2018.
12. Hrvatski nogometni savez. hns-cff.hr/files/.../old/207-ugovor_o_profesionalnom_igranju.doc, 30.08.2018.
13. Independent. <https://www.independent.co.uk/>, 30.8.2018.
14. Indkast. <http://m.indkast.dk/470/19452.jpg>, 30.8.2018.
15. Intereconomia. <http://intereconomia.com/wp-content/uploads/2016/07/mo.jpg>, 30.8.2018.

16. Jutarnji. https://www.jutarnji.hr/migration_catalog/marko-naletilic-prava/244063/alternates/LANDSCAPE_680/marko%20naletili%C4%87%20prava, 30.8.2018.
17. Kinstacdn. https://mk0slamonlinensgt39k.kinstacdn.com/wp-content/uploads/2018/03/james_harden_barbecue_chicken.jpg, 30.8.2018.
18. Kuliš, D.; Franić, J. (2013): Transferi profesionalnih sportaša: financijski i porezni učinci.
19. Manchester Evening News. <https://i2-prod.manchestereveningnews.co.uk/incoming/article11967831.ece/ALTERNATES/s615/GettyImages-611946734.jpg, 30.8.2018.>
20. Medić, I. (2015): Pravna zaštita maloljetnih sportaša u kontekstu prava EU.
21. Mićović, M. (2015). Transfer fudbalera. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu. Collected papers of the Law Faculty of the University of Split.
22. NBA. <https://stats.nba.com/transactions/, 21.07.2018.>
23. Politika24. <https://www.politika24.net/wp-content/uploads/2018/01/duvnjak-2.jpgg, 30.8.2018.>
24. Pravilnik o statusu igrača i registracijama. Izvršni odbor HNS-a. Veljača 2015.
25. Proso, M. (2011): Osiguranje profesionalne odgovornosti menadžera u sportu s posebnim osvrtom na posrednike u transferima nogometnih igrača. Zbornik radova Pravnog fakulteta u Splitu.
26. Sport360. <http://sport360.com/wp-content/uploads/2018/07/Gareth-Bale-with-Wales-flag.jpg, 30.8.2018.>
27. Transfermarkt. <https://www.transfermarkt.co.uk, 18.07.2018.>
28. UEFA. <https://www.uefa.com/, 30.8.2018.>
29. Zakon o sportu. Narodne novine 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12 94/13, 85/15, 19/16.
30. Zakon o radu. Narodne novine 93/14, 127/17.
31. Zimbio.
<http://www3.pictures.zimbio.com/gi/Nikola+Karabatic+1O2o6LaUGDQm.jpg, 30.8.2018.>
32. Wordpress. <https://scorpostories.files.wordpress.com/2012/10/jean-m1.png, 30.8.2018.>

33. Yting. <https://i.ytimg.com/vi/MFMX1ECi9XQ/maxresdefault.jpg>, 30.8.2018.

POPIS SLIKA

<i>Slika 6.1 Cristiano Ronaldo</i>	<i>18</i>
<i>Slika 6.2 Paul Pogba</i>	<i>18</i>
<i>Slika 6.3 Gareth Bale</i>	<i>19</i>
<i>Slika 6.4 Nikola Karabatić.....</i>	<i>19</i>
<i>Slika 6.5 Domagoj Duvnjak</i>	<i>20</i>
<i>Slika 8.1 Dio Ugovora o profesionalnom igranju</i>	<i>25</i>
<i>Slika 8.2 Dio Ugovora o radu.....</i>	<i>28</i>
<i>Slika 9.1 Jean Marc Bosman</i>	<i>31</i>
<i>Slika 10.1 Mino Raiola</i>	<i>33</i>
<i>Slika 10.2 Jorge Mendes</i>	<i>34</i>
<i>Slika 10.3 Marko Naletilić</i>	<i>35</i>
<i>Slika 11.1 Neymar da Silva Santos Junior.....</i>	<i>36</i>
<i>Slika 11.2 Andreas Wolff</i>	<i>37</i>
<i>Slika 11.3 James Harden</i>	<i>38</i>
<i>Slika 12.1 Luka Modrić i Zdravko Mamić</i>	<i>39</i>